

**Татарстан Республикасы
Арча муниципаль районы**

“Арча шәһәре” муниципаль берәмлеге

Арча шәһәр Советы

**422000, Арча шәһәре, мәйдан Советы, 27
тел. 3-15-25, 3-16-25**

**Татарстан Республикасы
Арча муниципаль районы**

“Арча шәһәре” муниципаль берәмлеге

Арча шәһәр Советы

**422000, Арча ш., Совет мәйданы, 27
тел. 3-15-25, 3-16-25**

**Арча шәһәр Советы
КАРАРЫ**

«22» ноябрь 2024 ел

№ 137

**«Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Арча шәһәре»
муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль
контрольне гамәлгә ашыру турында» 2022 елның 25 февралендәге 63
номерлы Арча шәһәр Советы карарына үзгәрешләр керту хакында
(23.11.2023 №113 үзгәрешләр белән)**

**«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары
турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы, «Россия Федерациясендә
дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31
июлендәге 248-ФЗ номерлы, «Россия Федерациясе Ыава кодексына һәм Россия
Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр керту турында» 2024 елның 8
августындагы 289-ФЗ номерлы федераль законнар, Татарстан Республикасы Арча
муниципаль районы «Арча шәһәре» муниципаль берәмлеге уставы нигезендә,
Арча шәһәр Советы карар бирде:**

**1. «Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Арча
шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү
өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру турында» Арча шәһәр
Советының 2022 елның 25 февралендәге 63 номерлы карары белән расланган
Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Арча шәһәре» муниципаль
берәмлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль
турында нигезләмәгә (23.11.2023 №113 үзгәрешләр белән) түбәндәгә
үзгәрешләрне кертергә:**

1.1. 4.6 пунктының 4.6.8 пунктчасын түбәндәгә редакциядә бәян итәргә:

**«4.6.8. Рейд тикшерүе прокуратура органнары белән килештереп кенә
уздырылырга мөмкин, моңа 248-ФЗ Федераль законның 57 статьясындагы 1
өлешенең 3-5 пунктлары һәм 66 статьясындагы 12 һәм 12_1 өлешләре нигезендә
үткәрелгән очраклар керми.»;**

1.2. 4.8. пунктының 4.8.4. пунктчасын түбәндәгә редакциядә бәян итәргә:

**«4.8.4. Урынга барып тикшерү нәтижәләре буенча «Россия Федерациясендә
дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020
№248-ФЗ Федераль законның 90 статьясындагы 2 өлешенең 2 пунктында
каранган карар кабул ителергә тиеш түгел.»**

1.3. Түбәндәгә эчтәлекле 5 бүлек өстәргә:

«5. Контроль орган каарларына, контроль орган вазыйфаи затларының гамәлләренә (гамәл кылмавына) судка кадәрге шикаять белдерү.

5.1. Контроль орган каарларына, аның муниципаль жир контролен гамәлгә ашыручи вазыйфаи затларының гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата 248-ФЗ номерлы Федераль законның 9 бүлегендә билгеләнгән тәртиптә шикаять белдерелергә мөмкин.

5.2. Контроль орган каарлары, аның вазыйфаи затларының гамәлләренә (гамәл кылмавына) бары тик судка кадәр шикаять бирелгәннән соң гына мөмкин, мона эшкуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашырмаган гражданнар каарларына, гамәлләренә (гамәл кылмавына) судка кадәр шикаять белдергән очраклар керми.

5.3. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре турыдан-туры бозылган контрольдә тотылуучы затлар контролль орган житәкчесе урынбасарының һәм инспекторларның түбәндәгә каарларына судка кадәр шикаять белдерергә хокуклы (алга таба шулай ук-вазыйфаи затлар):

- а) контроль чаралар үткәрү турында каарлар;
- б) контроль чаралар актлары;

в) контроль чаралар кысаларында контроль орган вазыйфаи затларының гамәлләре (гамәл кылмавы).

5.4. Шикаять, "Россия Федерациясенә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында" 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 40 статьясындагы 1.1 өлешендә каалган очрактан тыш, контрольдә тотылуучы зат тарафыннан контроль органга электрон рәвештә дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталыннан һәм (яисә) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең төбәк порталларыннан файдаланып тапшырыла.

Граждан шикаять биргәндә, ул гади электрон имза яки көчәйтелгән квалификацияле электрон имза белән имзalanырга тиеш.

Оешма шикаять биргәндә, ул көчәйтелгән квалификацияле электрон имза белән имзalanырга тиеш.

5.5. Дәүләт серен яисә закон белән саклана торган бүтән серне тәшкил итуче белешмәләрне һәм документларны үз эченә алган шикаять контрольдә тотылуучы зат тарафыннан дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталыннан файдаланмычча, дәүләт сере яисә закон белән саклана торган бүтән сер турындагы Россия Федерациясе законнары таләпләрен үтәгән килеш кәгазьдә бирелә.

5.6. Контроль орган каарына, аның вазыйфаи затларының гамәленә (гамәл кылмавына) шикаять контроль орган житәкчесе тарафыннан карала.

Контроль орган житәкчесенә гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата шикаять Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан карала.

5.7. Шикаять контрольдә тотылуучы зат үз хокукларын бозу турында белгән яки белергә тиеш булган көннән алыш утыз календарь көн эчендә бирелергә мөмкин.

Контроль органның курсәтмәсенә шикаять контрольдә тотылуучы зат курсәтмә алган вакыттан алыш ун эш көне эчендә бирелергә мөмкин.

Шикаять бирү срокы нигезле сәбәпләр аркасында үткәрелгән очракта, бу срок

шикаять бирүче контролъдә тотылучы зат үтенечнамәсе буенча контроль орган тарафыннан кире кайтарылырга мөмкин.

Шикаять биргән контролъдә тотылучы зат шикаять буенча карап кабул иткәнче аны тулысынча яки өлешчә кире алыша мөмкин. Шул ук вакытта шикаятыне шул ук нигезләр буенча кабат жибәрү рөхсәт ителми.

Шикаятында контролъ органның шикаять белдерелә торган каарын үтәүне туктатып тору турындагы үтенечнамә булырга мөмкин.

5.8. Контроль орган шикаять теркәлгән көннән алыш ике эш көненнән дә соңга калмыйча түбәндәге каарарны кабул итә:

1) контролъ органның шикаять белдерелә торган каарын үтәүне туктатып тору турында;

2) контролъ органның шикаять белдерелә торган каарын үтәүне туктатып торудан баш тарту турында.

Шикаять белдерелә торган каарарның үтәлешен туктатып тору турындагы үтенечнамә буенча карап турындагы мәгълумат шикаять биргән затка карап кабул ителгән вакыттан алыш бер эш көне эчендә жибәрелә.

5.9. Шикаятында түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) каарына һәм (яисә) гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять белдерелә торган контролъ органның исеме, вазыйфаи затның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булганда);

2) гражданның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булган очракта), яшәү урыны (эшчәнлек башкарған урыны) турында белешмәләр, яки мөрәжәгать итүче оешманың исеме, әлеге оешманың урнашкан урыны турында белешмәләр, яисә ышанычнамә реквизитлары һәм ышанычнамә буенча шикаять бирүче затның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булган очракта), шикаятыне карау вакытына үзара хезмәттәшлекне гамәлгә ашыруның теләгән ысулы һәм ышанычнамә буенча карап алуның теләгән ысулы;

3) контролъ органның шикаять белдерелә торган каары һәм (яисә) аның вазыйфаи затының гамәле (гамәл кылмавы) турында шикаять биргән контролъдә тотылучы затның хокукларын бозуга китергән яисә китерергә мөмкин булган белешмәләр;

4) мөрәжәгать итүче контролъ орган каары һәм (яисә) вазыйфаи затның гамәле (гамәл кылмавы) белән килешми торган нигезләр һәм дәлилләр. Мөрәжәгать итүче үзенең дәлилләрен раслый торган документлар (булган очракта) яки аларның күчермәләрен тапшырырга мөмкин;

5) шикаять биргән затның таләпләре;

6) контролъ (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында аңа карата шикаять бирелә торган контролъ чараның исәп номеры, әгәр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан башкасы билгеләнмәгән булса.

Шикаятында цензурасыз яисә кимсетүле сүзләр, контролъ органның вазыйфаи затларының яисә аларның гайлә әгъзаларының гомеренә, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә янаулар булырга тиеш түгел.

5.10. Шикаятында контролъдә тотылучы затның тулы вәкаләтле вәкиле "Бердәм идентификация һәм аутентификация системасы" федераль дәүләт мәгълумат системасы ярдәмендә аңа тиешле хокук тапшырган очракта бирергә мөмкин.

5.11. Шикаятында Россия Федерациясе Президенты каршындагы Эшкуарлар

хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилнең, аның жәмәгать вәкиленең, Татарстан Республикасы Президенты каршындагы Эшкуарлар хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилнең шикаяты предметына караган позициясе күшымта итеп бирелергә мөмкин.

Россия Федерациясе Президенты каршындагы Эшкуарлар хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкил, аның ижтимагый вәкиле, Татарстан Республикасы Президенты каршындагы Эшкуарлар хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкил позициясенә жавап шикаяты буенча карап кабул ителгән вакыттан алыш бер эш көне эчендә контроль орган тарафыннан шикаяты биргән затка жибәрелә.

5.12. Контроль орган житәкчесе (житәкче урынбасары) (алға таба - шикаятыне карауга вәкаләтле вазыйфаи зат) шикаятыне караудан баш тарту турында карапны шикаяты алынган вакыттан алыш биш көне эчендә кабул итә, әгәр:

- 1) шикаяты әлеге Нигезләмәнең 73 пункттында күрсәтелгән шикаяты бирү срогы тәмамланганнан соң бирелсә һәм аны торғызу яисә шикаяты бирүнен калдырылган срогын торғызу турындағы үтенечнамә булмаса;
- 2) шикаяты бирү өчен үткән срокны торғызу турындағы үтенечнамәне канәгатьләндерүдән баш тартылу;
- 3) шикаяты буенча карап кабул ителгәнчә аны биргән контрольдә тотылуучы заттан шикаятыне кире алу турында гариза килу;
- 4) шикаятында куелган мәсьәләләр буенча суд карапы булу;
- 5) элегрәк контроль органга шул ук контролльдә тотылуучы заттан шул ук нигезләр буенча башка шикаяты бирелгән булу;
- 6) шикаятында контролль органның вазыйфаи затларының, шулай ук аларның гайлә әгъзаларының гомеренә, сәламәтлегенә һәм мәлкәтенә янаулар, цензурасыз яисә мыскыллаучы сүзләр булу;
- 7) элек шуши контролльдә тотылуучы затның шикаяты белән кабат мөрәҗәгать итү мөмкинлеген юкка чыгара торган шул ук предмет буенча шикаятыне караудан баш тартылу һәм яңа дәлилләр яисә шартлар китерелмәү;
- 8) шикаяты тиешле булмаган контроль органга бирелү;
- 9) Россия Федерациясе законнарында контролль орган карапларына шикаяты бирүнен суд тәртибе генә каралган булу.

5.13. Шикаятында әлеге Нигезләмәнең 3-8 пунктчаларында күрсәтелгән нигезләр буенча караудан баш тарту судка кадәрге шикаяты нәтиҗәсө түгел һәм контролль орган карапларына, вазыйфаи затларының гамәлләренә (гамәл кылмавына) судка шикаяты бирү өчен нигез була алмый.

5.14. Шикаятында караганда, контролль орган контролль (күзәтчелек) эшчәнлегенә карата судка кадәр шикаяты бирүнен Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган контролль (күзәтчелек) эшчәнлегенә карата судка кадәр шикаяты бирүнен мәгълүмати системасын алыш бару кагыйдәләре нигезендә контролль (күзәтчелек) эшчәнлегенә карата судка кадәр шикаяты бирүнен мәгълүмати системасыннан файдалана.

5.15. Шикаяты теркәлгән көннән алыш егерме эш көне эчендә контролль орган тарафыннан каралырга тиеш.

5.16. Күрсәтелгән срок, түбәндәге аерым очракларда, егерме эш көненә озайтылырга мөмкин:

- 1) гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаятында күрсәтелгән фактлар буенча

шикаять бирелә торган вазыйфаи затка карата хезмәт тикшерүе үткәрелү;

2) гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять белдерелә торган вазыйфаи затның нигезле сәбәп (авыру, отпуск, эш сәфәре) аркасында булмавы.

5.17. Контроль орган шикаять биргән контролльдә тотылуучы заттан шикаять предметына кагылышлы өстәмә мәгълүмат һәм документлар соратып алырга хокуклы.

Контрольдә тотылуучы зат күрсәтелгән мәгълүматны һәм документларны сорату жибәрелгән вакыттан алыш биш эш көне эчендә тапшырырга хокуклы.

5.18. Шикаятьне карау срокы, шикаять предметына кагылышлы өстәмә мәгълүмат һәм документлар бирү турыйндағы гарызнамә жибәрелгән мизгелдән аларны контроль орган алган мизгелгә кадәр, әмма гарызнамә жибәрелгән мизгелдән биш эш көненнән дә артыграк булмаган вакытка тұктатып торыла.

Контрольдә тотылуучы заттан шикаять предметына кагылышлы өстәмә мәгълүмат һәм документлар алымай шикаятьне караудан баш тарту өчен нигез булып тормый.

Шикаять биргән контролльдә тотылуучы заттан дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары яки алар буйсынуындағы оешмалар карамагындағы мәгълүматны һәм документларны соратып алу рөхсәт ителми.

Шикаять биргән зат шикаять буенча йомгаклау карапы кабул ителгәнче шикаять предметына кагылышлы өстәмә материалларны үз каравы буенча тапшырырга хокуклы.

5.19. Кабул ителгән каарның һәм (яисә) башкарылган гамәлнең (гамәл кылмауның) законлылығын һәм нигезлелеген исбатлау бурычы вазыйфаи затның каарына һәм (яисә) гамәленә (гамәл кылмавына) шикаять белдерелгән контроль органга йөкләнә.

5.20. Шикаятьне карау йомгаклары буенча контроль орган түбәндәге каарларның берсен кабул итә:

- 1) шикаятьне канәгатъләндермичә калдыра;
- 2) контроль орган каарын тулысынча яисә өлешчә юкка чыгара;
- 3) контроль орган каарын тулысынча юкка чыгара һәм яңа каар кабул итә;
- 4) контроль органның вазыйфаи затларының гамәлләрен (гамәл кылмавын) законсыз дип таный һәм асылы буенча, шул исәптән кирәк булғанда, билгеле бер гамәлләрне башкару турында каар чыгара.

5.21. Кабул ителгән каарны нигезләүне, аны үтәү срокын һәм тәртибен үз эченә алган контроль орган каары кабул ителгән көннән бер эш көненнән дә соңға калмыйча дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр порталында һәм (яисә) Татарстан Республикасы дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр порталында контролльдә тотылуучы затның шәхси кабинетында урнаштырыла.

5.22. Дәүләт яисә закон белән саклана торган башка сер булып торучы белешмәләр һәм документлар булган шикаятьне карау йомгаклары буенча контроль орган каары, дәүләт яисә закон белән саклана торган башка сер турыйндағы Россия Федерациясе законнары таләпләрен үтәп, затка ул кабул ителгән көннән алыш бер эш көне эчендә кәгазьдә контролльдә тотылуучы затка жибәрелә.

3. Элеге каарны Татарстан Республикасы рәсми хокукый мәгълүмат порталында бастырып чыгарырга (<http://pravo.tatarstan.ru>) һәм Арча муниципаль

районының рәсми сайтында урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә (<http://arsk.tatarstan.ru>).

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны «Арча шәһәре» муниципаль берәмлеге башлыгы урынбасарына йөкләргә.

«Арча шәһәре» муниципаль
берәмлгे башлыгы в.б.,
Арча шәһәр Советы рәисе в.б.

Г.Х. Нигъмәджанова